

Професійна підготовка публічних службовців авіаційної сфери в умовах сучасних викликів і загроз

Окреслено контур проблем професійного навчання та професійної підготовки публічних службовців, передусім авіаційної сфери, акцентовано увагу на необхідності впровадженні нової стратегії і модернізації системи професійного навчання публічних службовців з метою забезпечення формування якісно нового типу управлінців.

Одним з ключових ресурсів публічної влади та фактором підвищення ефективності публічного управління у будь-якій сфері, в тому числі в авіаційній галузі, беззаперечно слугують управлінські кадри з належним рівнем професійної компетентності, високими моральними і діловими якостями. Відповідно актуальним питанням сьогодення є професіоналізація державної служби, забезпечення функціонування системи професійної підготовки державних службовців, як з урахуванням кращих практик успішних країн європейського простору, так і сучасних реалій України.

При цьому, зміни та глобальні виклики сучасного світу – нестійкість, кризовість, ускладнення і наростання темпів суспільних трансформацій, непередбачуваність подій і процесів – зумовлюють потребу у фахівцях із фундаментальною освітою, високим рівнем розвитку професійної компетентності, здатних до постійного саморозвитку, вимагають високого рівня освіти і професійної компетентності не лише лідерів вищої ланки, а й усіх посадових осіб публічної служби.

Питання професійної підготовки публічних службовців, забезпечення ефективності функціонування закладів освіти, які входять до системи професійного розвитку персоналу публічної служби набули важливого значення з прийняттям Концепції реформування системи професійного навчання державних службовців, голів місцевих держадміністрацій, їх перших заступників та заступників, посадових осіб місцевого самоврядування та депутатів місцевих рад [3]. З урахуванням положень вказаного документа професійне навчання публічних службовців здійснюється через систему закладів освіти, установ, організацій шляхом впровадження освітньо-професійних та освітньо-наукових програм підготовки бакалаврів, магістрів і докторів філософії за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування» галузі знань «Публічне управління та адміністрування». Серед цих закладів – Національний авіаційний університет, діяльність якого, з поміж іншого, спрямована на забезпечення професійної підготовки висококваліфікованих кадрів для роботи в органах влади, підприємствах, установах та організаціях різних форм власності, зокрема авіаційної сфери, спроможних розробляти і реалізовувати державну політику, творчо, ефективно й результативно виконувати управлінські функції, надавати адміністративні

послуги, сприяти інноваційним процесам у суспільстві в цілому та розвитку авіаційної галузі, зокрема.

Водночас, створена в країні система професійної підготовки публічних службовців наразі не відповідає сучасним вимогам і пріоритетам розвитку публічної служби. Результати досліджень засвідчують, що серед проблем професійної підготовки публічних службовців відмічається невідповідність профілю службової діяльності професійній освіті значної частини публічних службовців; низька вмотивованість і слабкий зв'язок професійного розвитку і кар'єрного просування; недостатня зорієнтованість професійної освіти на професійні потреби; недостатність викладачів-практиків; застарілі методики викладання; неефективні форми і технології професійного розвитку службовців [1, с. 72–73]. Крім того, не завжди зорієнтовані на сучасні суспільні виклики дизайн навчального процесу, зміст і якість освітньо-професійних та освітньо-наукових програм. Система не в змозі забезпечити належну мотивацію до навчання, його практичну спрямованість, сприятливі умови для стажування публічних службовців, їх професійного розвитку протягом усього життя.

Саме тому постає потреба у виробленні та впровадженні нової стратегії і суттєвої модернізації системи професійного навчання публічних службовців, усунення виявлених слабких місць та одночасно забезпечення формування якісно нового типу управлінців.

Важливість кардинальних змін усіх без винятку сфер суспільного життя країни, а відтак розвитку персоналу публічної служби, об'єктивно актуалізувалася з часу повномасштабного вторгнення російської федерації та запровадження в країні воєнного стану. Очевидним фактом сучасної реальності постала необхідність вирішення проблеми забезпечення спроможності інституту публічного управління відповідати на зміни суспільного розвитку. Реалізація органами публічної влади нових завдань у стислі терміни та в умовах дефіциту ресурсів і кадрів вимагає від державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування набуття важливих якостей і навичок управління в умовах кризових ситуацій, зокрема, стрес-менеджменту, ризик-менеджменту, антикризового управління тощо. Відповідно зумовлюється потреба у трансформації структури професійних компетентностей, знань, навичок і якостей, структури і процесу професійного навчання і розвитку. Водночас переорієнтація ключових навичок публічних службовців має здійснюватися в тому числі з урахуванням даних Всесвітнього Економічного форуму. Так, у десятку найважливіших навичок потрапили як принципово нові, цифрові навички, так і навички аналітичного мислення й інноваційності, комплексного вирішення проблем, критичного мислення, оригінальності та ініціативи, навички самоконтролю, стійкості, гнучкості, уміння взаємодіяти з іншими, що передбачає лідерство і соціальний вплив [4].

Відповідно, попри те, що головною місією системи професійного навчання публічних службовців залишається формування демократичної політико-управлінської еліти українського суспільства на основі сучасних наукових досягнень та технологій передачі знань, умінь і навичок щодо здійснення ефективного публічного управління, актуалізується потреба у

переосмисленні державотворчих процесів, узагальненні досвіду та моделюванні перспектив подальшого розвитку цієї системи для впровадження нових навчальних програм.

Слід також погодитись з провідними науковцями у галузі публічного управління та адміністрування, що важливою складовою для підготовки висококваліфікованих і практико-орієнтованих фахівців у сфері публічного управління, в тому числі в авіаційній галузі, є впровадження сучасних освітніх технологій, зокрема:

- розробка випереджальних освітніх програм, навчально-методичних комплексів, спрямованих на підготовку фахівців, здатних до ефективного управління змінами в різних сферах життєдіяльності суспільства в умовах складності і невизначеності;

- залучення до розробки і затвердження освітніх програм фахівців-практиків для визначення спеціальних компетенцій, якими повинен володіти службовець, і переліку спеціальних дисциплін, в межах яких будуть формуватися відповідні компетенції;

- при реалізації освітніх програм необхідним є ширше залучення в навчальний процес фахівців-практиків органів державної влади та органів місцевого самоврядування з метою підвищення якості освіти випускників і передачі їм практичного досвіду;

- у змісті навчання особливе місце має займати оволодіння сучасними управлінськими технологіями, відповідно необхідним є застосування активних методів навчання;

- підбір і відбір професорсько-викладацького складу має здійснюватися з урахуванням вимог стратегічного, ситуаційного управління, їх спеціалізованої підготовки [2, с.70].

При цьому, впровадження інноваційних підходів в професійну підготовку публічних службовців значною мірою залежить від рівня взаємодії навчальних закладів із зацікавленими сторонами: органами влади, бізнес-структурами та інститутами громадянського суспільства, розширення каналів такої взаємодії, зокрема через організацію чи впровадження спільних досліджень, консультування, організації освітнього процесу, створення та забезпечення діяльності спільних робочих груп із запровадження інновацій в систему професійного навчання.

Висновки. Отже, з позиції сучасних мегавикликів професіоналізація державної служби та служби в органах місцевого самоврядування сприятиме підготовці нової генерації публічних службовців, здатних проводити реформи та сприяти розвитку різних сфер життєдіяльності суспільства, в тому числі авіаційної галузі, уможливить створення належних умов для формування сучасної, орієнтованої на потреби суспільства системи професійного розвитку кадрового потенціалу публічного управління та адміністрування.

Список літератури

1. Зелінський С. Е. Теоретико-методологічні засади комплексного оцінювання державних службовців : монографія. Київ: НАДУ, 2018. 296 с.

2. Карлова В. В. Особливості професійної підготовки державних службовців в умовах суспільних змін. *Модернізація професійної підготовки державних службовців в умовах глобальних викликів та сучасних змін в суспільстві* : зб. тез міжнар. круглого столу, Україна–Литовська Республіка, 08 лип. 2021 р., м. Київ. Київ : Навч.-наук. ін-т публ. упр. та держ. служби Київ. нац. ун-ту імені Тараса Шевченка, 2021. С.69-70.

3. Про схвалення Концепції реформування системи професійного навчання державних службовців, голів місцевих державних адміністрацій, їх перших заступників та заступників, посадових осіб місцевого самоврядування та депутатів місцевих рад : розпорядження Кабінету Міністрів України від 01.12.2017 № 974-р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974-2017-%D1%80#Text> (дата звернення: 07.09.2022).

4. Світовий Економічний Форум назвав топ-10 навичок майбутнього. URL: <https://osvitoria.media/news/svitovyj-ekonomichnyj-forum-nazvav-top-10-navuchok-majbutnogo/> (дата звернення: 10.09.2022).